

Dosarul nr. 2r-362/2023
2-20024864-01-2r-11082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (E. Galușceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, Iu. Cotruță, D. Dulghieru)

DECIZIE

22 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Melniciuc

examinând recursul declarat de Morari Vitalie,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Diaconu Vasile împotriva lui Morari Vitalie cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii contractuale, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Morari Vitalie, pe motiv că nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 20 februarie 2020, Diaconu Vasile s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Morari Vitalie cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Morari Vitalie în beneficiul lui Diaconu Vasile datoria conform contractelor de împrumut nr.1 din 01 ianuarie 2019, nr.2 din 07 februarie 2019, nr.3 din 25 mai 2019, nr.4 din 17 iulie 2019 și nr.5 din 13 august 2019 în sumă de 271 000 dolari SUA, dobânda de întârziere în sumă de 24 029,82 dolari SUA, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii conform cursului oficial al BNM și taxa de stat în sumă de 25 000 de lei.

În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 08 februarie 2023, Morari Vitalie, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Morari Vitalie împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

S-a comunicat apelantului Morari Vitalie despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate pe suport de hârtie, cu atâtea copii câți participanți la proces sânt, plus câte o copie pentru instanța de apel și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

S-a explicat apelantului Morari Vitalie că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerat depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Morari Vitalie, pe motiv că nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2023.

La 28 iulie 2023, Morari Vitalie, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, este neîntemeiată și pasibilă anulării.

A invocat recurentul că instanța de apel, contrar prevederilor art. 6 CEDO, potrivit căruia „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil... a cauzei sale...” a emis o încheiere care în mod vădit a încălcat toate garanțiile oferite de către convenția europeană a drepturilor omului.

Consideră că instanța nu a ținut cont de faptul că recurentul pe lângă faptul că nu a recepționat încheierea de a nu da curs din 05 aprilie 2023, acesta s-a aflat în imposibilitatea de a depune cererea de apel motivată în circumstanța în care nu a făcut cunoștință cu hotărârea motivată a instanței de fond.

Menționează recurentul că instanța de judecată a încălcat prevederile art. 100 din Codul de procedură civilă conform căruia ”actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară”.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 28 iunie 2023, care a fost expediată participanților la proces, la data de 05 iulie 2023, însă date despre recepționarea acesteia la materialele cauzei, lipsesc (f.d. 50). La dosar este anexată cererea lui Morari Vitalie, prin care acesta a solicitat să facă cunoștință cu materialele cauzei, care confirmă faptul că acesta a cunoscut despre încheierea contestată la data de 14 iulie 2023 (f.d. 52, vol.2).

Astfel, cererea de recurs înregistrată la 28 iulie 2023 a fost depusă cu respectarea termenului prevăzut de lege (f.d. 57, vol.2).

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa participanților la proces la 11 august 2023 (f.d. 70, vol.2).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copie certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul relevă că prin hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Diaconu Vasile împotriva lui Morari Vitalie.

La 08 februarie 2023 Morari Vitalie, a depus în cancelaria judecătorei Chișinău, sediul Centru, cerere de apel nemotivată. (f.d. 18, vol.2).

Hotărârea integrală din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost expediată în adresa avocatului Spoială Sergiu, care reprezenta interesele lui Morari Vitalie. (f.d. 26, vol.2).

Totodată, instanța de recurs învederează că hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătoria și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, adoptată în prezenta cauză, a fost publicată pe pagina web a instanței la data de 13 martie 2023. Respectiv, Morari Vitalie a avut posibilitatea reală de a verifica și de a lua cunoștință de hotărârea integrală a instanței de fond de pe portalului național al instanțelor de judecată www.instante.justice.md.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d), alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Morari Vitalie, s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

Încheierea din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată la adresa apelantului Morari Vitalie indicată de către acesta în cererea de apel, însă plicul împreună cu avizul de recepție a fost restituit la adresa Curții de Apel Chișinău la cu mențiunea pe cotorul plicului „nereclamat”, ulterior fiind expediată repetat, aceasta din nou a fost restituită la adresa Curții de Apel Chișinău, cu aceeași mențiune pe cotorul plicului ”nereclamat” (f.d.35-36, 38-39, vol.2).

Prin încheierea din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Morari Vitalie, pe motiv că nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2023.

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, Completul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Completul de judecată reține ca fiind întemeiată soluția instanței de apel dispusă prin încheierea din 28 iunie 2023, în situația în care recurentul nu a înlăturat neajunsurile admise la declararea apelului, în interiorul termenului acordat de instanța de apel, prin încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

Aici, Completul de judecată, reiterează că copia încheierii din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată în adresa lui Morari Vitalie, mun. Chișinău, bd. Traian 23, bl. 2, ap. 2, adresă indicată de către acesta în cererea de apel.

Totodată, instanța de recurs menționează că Morari Vitalie, a recepționat anterior corespondența parvenită la această adresă, fapt confirmat prin avizele de recepție, anexate la materialele cauzei (f.d. 21,28, vol.1).

De asemenea, Completul de judecată notează că nerecepționarea de către apelant/recurent a corespondenței expediate de către instanță nu poate fi calificată ca o neinformare a acestuia despre necesitatea înlăturării neajunsurilor din cererea de apel nemotivată, în condițiile când Morari Vitalie a evitat de a ridica de la oficiu poștal corespondența, deși aceasta a fost expediată la adresa indicată de către ultimul, fapt imputabil acestuia în contextul în care pct.2 al Regulilor privind prestarea serviciilor

poștale, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.1457 din 30 decembrie 2016, definește noțiunea de trimitere nereclamată ca fiind o trimitere poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepționare a acesteia.

Or, nereclamarea trimiterii poștale prin care apelantul/recurentul a fost înștiințat despre necesitatea înlăturării neajunsurilor din cererea de apel nemotivată, este imputabilă exclusiv acestuia și nu este opozabilă instanței, în condițiile în care a fost determinată de inacțiunea sa.

Astfel, Morari Vitalie, urma să depună diligență și să se prezinte la oficiul poștal în vederea ridicării corespondenței, iar omisiunile comise nu pot fi imputate persoanelor terțe, sau instanței de judecată, partea urmând să suporte consecințele.

De altfel, deși, prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelanților de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art. 365 din Codul de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, Morari Vitalie, depunând la 08 februarie 2023 cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, a omis de a se conforma normelor procedurale și de a depune cererea de apel în conformitate cu exigențele legii.

De asemenea, Completul de judecată reiterează că, prin încheierea din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs cererii de apel, apelantului i s-a acordat un termen de 07 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru înlăturarea neajunsurilor. Însă, Morari Vitalie, în afara termenului indicat de către instanță, nu a înregistrat cererea de apel motivată și nu a achitat taxa de stat.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În altă ordine de idei, Completul evocă prevederile art. 113 din Codul de procedură civilă, conform cărora dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Completul evidențiază că, instanța de apel corect a concluzionat că, apelantul în termenul acordat nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, reținut și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

În atare circumstanțe nu poate fi invocat faptul că lui Morari Vitalie, i s-ar îngriji accesul la justiție, precum și că nu i s-ar garanta posibilitatea exercitării căii de atac și dreptul la apărare or, împrejurările conturate supra reliefează că, instanța de apel a acordat posibilitatea apelantului, având în vedere inclusiv principiul

contradictorialității, să-și poată valorifica drepturile garantate de legislația națională, precum și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

De altfel, art. 10 alin. (3) din Codul de procedură civilă, statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Astfel, Completul reține ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca urmare a neconformării indicațiilor instanței de apel în termenul acordat, având în vedere că legislația în acest sens reglementează expres și cert termenele, precum și condițiile de acceptare a cererilor de apel, iar prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate, având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierilor contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. art. 424 alin. (2), 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Morari Vitalie.

Se menține încheierea din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Diaconu Vasile împotriva lui Morari Vitalie cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii contractuale, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc